

LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBAS PRIORITĀRO NOZARU NOTEIKŠANA
POTENTIALLY LEADING SECTOR DETERMINATION IN ECONOMY OF
LATVIA

Anastasija Zolotare

Latvijas Universitāte

E-pasta adrese: a.zolotare@gmail.com

Gan 2007. – 2010. gada globālā finanšu krīze, gan strauja attīstības valstu ekonomiskā izaugsme pēdējos gados aktualizēja atsevišķu tautsaimniecību konkurētspējas jautājumu, kas mudināja daudzas valstis, tajā skaitā arī Latviju, pievērsties jaunās industriālās politikas izstrādāšanai. Par vienu no galvenajiem Latvijas Nacionālās industriālās politikas mērķa sasniegšanas instrumentiem tiek uzskatīta eksportspējīgāko nozaru un attiecīgo nišas produktu ar augstāko pievienotās vērtības potenciālu noteikšana.

2008. un 2011. gadā Latvijas Bankas speciālisti veica prioritāro nozaru noteikšanas, kā arī preču telpas un strukturālo izmaiņu analīzes pētījumus, kuros tika izmantoti attiecīgi 2005. un 2009. gada dati. Ņemot vērā minēto pētījumu rezultātu iespējamo neatbilstību pašreizējai situācijai ne tikai Latvijas, bet arī tirdzniecības partnervalstu ekonomikā, tika izvirzīts mērķis izpētīt Latvijas prioritāro nozaru izmaiņas laika periodā no 2005. līdz 2012. gadam, lai izteiktu priekšlikumus industriālās politikas pilnveidošanai.

Pētījumā tika pielietota metodoloģija, kuru izstrādāja un ieviesa R. Hausmans, Dž. Hvangs, D. Rodriks un B. Klingers. Tā sniedz iespēju novērtēt, vai valsts ražo pietiekamu tās produkcijas daudzumu, kas ļauj nākotnē salīdzinoši viegli pāriet uz preču ar augstāku pievienoto vērtību ražošanu.

Analīzes rezultātā tika konstatētas pārmaiņas Latvijas tautsaimniecībā, kas ļāva papildināt iepriekš veikto pētījumu secinājumus un akcentēja metodoloģijas nepilnības. Pamatojoties uz darba rezultātiem, par prioritārajām nozarēm tiktu izvēlēta ķīmiskā rūpniecība un mašīnu un iekārtu ražošana. Savukārt Eiropas Savienības valstu vidū Latvijas dzelzs un tērauda ražošanai ir ļoti augsts devums eksporta komplicētībā, līdz ar to arī liels ienākumu ģenerēšanas potenciāls ilgā laikā. Ir nepieciešams izstrādāt izvēles kritēriju kopumu, kas ietvertu arī kvalitatīvus rādītājus, izvērtētu preču īpašības un faktorus, kas ir valsts rīcībā.

Atslēgvārdi: *eksports, eksporta komplicētība, industriālā politika, Latvija, prioritārās nozares*